

فرهنگ ایرانیان



فرهنگ ایرانی ریشه در تاریخ دارد . عوامل اصلی شکل گرفتن فرهنگ ایران را می‌توان در امپراتوری پارس‌ها (هخامنشیان) ، دوران ساسانیان سلطه اعراب، حملات مغول و دوران صفوی جستجو کرد.

برای شناخت فرهنگ ایران باید به کشورهای مستقلی که در پیرامون ایران هستند نیز نگریم. افغانستان، تاجیکستان، ازبکستان ترکمنستان ، جمهوری آذربایجان و حتی ارمنستان و گرجستان و همچنین کردهای عراق و ترکیه و پاکستان همگی کم یا زیاد گوشه‌ای از فرهنگ ایران را به ارث برده‌اند. حتی سرود ملی پاکستان به زبان پارسی است.

در مجموع می‌توان عناصر فرهنگ ایرانی را که فراتر از مرزهای جمهوری اسلامی ایران است به اختصار چنین برشمرد:

۱) زبان پارسی که از شاخصه‌های اصلی فرهنگ ایرانی است

۲) اعیاد ملی از جمله نوروز و شب یلدا و تقویم هجری شمسی

۳) مذهب تشیع و شاخه‌های مختلف آن

۴) هنر ایرانی (ادبیات و شعر پارسی، معماری ایرانی و غذای ایرانی)

۵) فرهنگ‌های کردی و آذربایجانی .

● افتخارات و امتیازات فرهنگی

فرهنگ ایرانی با داشتن سنن مخصوص همچون تقویم خورشیدی خاص خود از بسیاری از فرهنگ‌های دیگر مجزا می‌شود . در حالی که تقریباً همه کشورهای دنیا از یکی از سه تقویم میلادی (خورشیدی)، هجری قمری (بر اساس ماه) و تقویم چینی (بر اساس ماه) استفاده می‌کنند . تقویم ایرانی به عنوان یکی از دقیق‌ترین این تقویم‌ها با داشتن نقطه شروع بسیار دلپذیر (آغاز بهار) از نقاط برجسته فرهنگی ایران می‌باشد.

ایرانیان چندین بار با تأثیر گذاشتن بسیار بر روی قوم مهاجم قدرت فرهنگ خود را به رخ اقوام مهاجم کشانده‌اند. تأثیر شدید فرهنگ ایرانی بر اعراب و احیای مذهب شیعه و تأثیر بسیار بر قوم بدوی مغول انکارناپذیر است. ایرانیان صاحب دومین زن وزیر در جهان بوده‌اند.

یکی از سمبل‌های فرهنگ ایرانی غذاهای متنوع ایرانی می‌باشد با اینکه خورشتهای ایرانی تا حدی شبیه به بعضی از غذاهای هندی است و کباب‌های ایرانی هم دارای شباهت‌هایی به کباب‌های یونانی و عربی می‌باشد غذای ایرانی دارای بسیاری عناصر منحصر به فرد خود می‌باشد.

● نقاط ضعف

در اثر حملات بسیار گسترده‌ای که بر ایران در طول تاریخ وارد شده است و در کنار آن آب و هوای گرم و خشک ایران، فرهنگ ایران دچار مشکلات عدیده‌ای شده است که از دیدگاهی ریشه برخی عقب ماندگی است. منظور از حمله، تهاجمی است که به سلطه قومی خارجی با منافع متفاوت و تامین اهداف آن قوم برای مدتی طولانی منتهی شده است (که حملات اعراب، تیمور و مغول از این دسته‌اند).



حملاتی که به سلطه قوم خارجی با منافع متفاوت منجر می‌شود به صورت‌های گوناگون بر فرهنگ یک کشور تأثیر می‌گذارد که می‌توان به ایجاد ترس و روحیه محافظه کاری و در کنار آن افزایش خشونت در جامعه اشاره کرد.

● عناصر اصلی فرهنگ ایرانی

نوروز و تقویم هجری شمسی: نوروز از جشن‌های باستانی ایرانیان است که امروزه در محدوده جغرافیایی فلات ایران یعنی در کشورهای ایران، آذربایجان، افغانستان، تاجیکستان، ترکمنستان، ازبکستان، قرقیزستان، قزاقستان و بخش‌های کردنشین کشورهای عراق و ترکیه و سوریه در روز ۱ فروردین (۲۱ مارس) هر سال برگزار می‌شود. برگزاری جشن نوروز همچنین در زنگبار واقع در آفریقای شرقی که در قدیم سکونت گاه ایرانیان مهاجر بوده رواج دارد.

از جشن‌های متعددی که در ایران باستان مرسوم بوده یا از جشن‌های اندکی که از آن عهد به یادگار مانده هیچ یک به طول و تفصیل نوروز نیست. نوروز جشنی است که یک جشن کوچکتر (چهارشنبه سوری) به پیشواز آن می‌آید و جشنی دیگر (سیزده به در) به بدرقه آن . و نماد آن انداختن سفره هفت سین است .

در تقویم جلالی روز اول سال طوری تنظیم می‌شده است که با اعتدال ربیعی همگام شود و در نتیجه سال‌ها ۳۶۵ یا ۳۶۶ روز داشته‌اند . تقویم رسمی ایران و تقویم رسمی افغانستان بر اساس تقویم جلالی ساخته شده‌اند ولی هم طول ماه‌هایشان و هم مبدأ تاریخشان با تقویم جلالی متفاوت است.

<http://nayabestan.persianblog.ir>